

2017-2027ko Nafarroako Hondakinen Planaren berrikuspena onartu da, elikagaiak alferrik galtzearen eta erabilera bakarreko plastikoen aurkako neurriak areagotuz

Pizgarri fiskalen eta proiektu berritzaile eta ekonomia zirkularreko proiektu berrien aldeko apustua, hondakin industrialak eta tokiko erakundeak murrizteko

Asteazkena, 2024ko Urtarrilaren 31a

Nafarroako Gobernuak Nafarroako Hondakinen 2017-2027 Plana berrikustea onartu du gaurko bilkuran. Plan horrek erabilera bakarreko plastikoen kontsumoa murrizteko eta elikagaiak alferrik ez galtzeko neurriak areagotzen ditu. Helburua da gaika bildutako materia organikoaren bilketa bikoiztea, zabortegetan etxeko hondakinen deuseztapena erdira murriztea eta industria-hondakinen sorrera murriztea, ekonomia zirkularreko proiektuak eta produkzio-baliabideak optimizatzerara bideratutako irtenbide berritzaileak bultzatuz.

Hala azaldu du gaur Landa Garapen eta Ingurumen kontseilari Jose Mari Aierdik, eta nabarmendu du "oro har, helburuak betetzen ari direla, baina oraindik badirela hobetzeko zenbait arlo, kasu, prebentzioa, berrerabilerarako prestaketa, zabortegetan etxeko hondakinen deuseztapena erdira murriztea edota hondeaketa-lurren balorizazioa areagotzea".

Gaur aurkeztutako berrikuspena NHP aplikatzeko lehen fasean lortutako emaitzen eta hondakinen prebentzioa sustatzeko martxan jarritako tresna eta erreminta berrien arabera egin da; horien artean leudeke 14/2018 Foru Legea, hondakinei eta haien fiskalitateari buruzkoa, etxeko eta merkataritzako hondakinak kudeatzeko eredu publiko koordinatua sustatzea (Nafarroako Hondakinen Partzuergoa eta Iruñerriko Mankomunitatea), Nafarroan hondakinak prebenitzeko eta ekonomia zirkularra bultzatzeko Bulegoa sortzea edo hondakinen Funts bat sortzea, isurketei dagokien zerga ordaintzearekin elikatua, eta horrez gainera, hondakinen arloan Nafarroan egiten diren ikuskapenen eta zigorren ondoriozko diru-sarrerara guztiak, zeinek in hondakinen hierarkiaren prebentzio hala nola betetze proiektuetarako diru-laguntzen lerroak ezarri diren.

Aldi honetan onartu dira, bestalde, apirilaren 8ko 7/2022 Legea, ekonomia zirkular baterako hondakinena eta lurzoru kutsatuena, eta hondakinen prebentzioari eta kudeaketari buruzko zuzentarau europar berriak, Nafarroako plana berrikustea beharrezkoa egiten zutenak. Berrikuntza horiei esker, helburuak birbideratu eta neurri berriak ezarri ahal izan dira, esaterako hondakinen murrizketa eta berrerabilera sustatzeko zerga-pizgarriak.

Gaur onartutako berrikuspenari jarraiki, hondakin-fluxu ororen sorrera % 13 murriztuko da 2025erako; 2027rako berriz, % 15, 2010an sortutakoekin alderatuta. Legezko eskakizunen aldean helburu handizaleagoa da, 2030erako % 15 murriztea proposatzen baitute.

Elikagai-hondakinei dagokionez, txikizkako salmentaren nahiz kontsumitzaileen esparruan per capita elikagai-hondakinak % 50 murrizteko helburu berria planteatzen da, baita 2027rako ekoizpen- eta hornidura-kateetan izandako elikagaien galerak % 20 murrizteko ere 2020ari dagokionez; helburu hori ere legez ezarritakoa baino handizaleagoa da, 2030erako helburu horiek ezartzerakoan. Horrez gain, 2026rako, 2022ari dagokionez, erabilera bakarreko plastikozko produktu zehatz bazuen kontsumoa % 50era murriztea da prebentzio-helburua, apirilaren 8ko 7/2022 Legean xedatuari jarraiki.

Prebentziorako bost estrategia-ildo

Bost prebentzio-ildo estrategikoetan neurri eta ekintza sorta zabala programatu da, honako ardatz hauek kontuan hartuta: elikagaien xahuketa gutxitzea, erabilera bakarreko ontzien erabilera eta plastikoen kontsumoa murriztea, produktuak berrerabiltzea, eraikuntza eta dekonstrukzio jasangarriagoa sustatzea edo beste mota bateko fluxuen prebentzio globala egitea, adibidez, lohi, olio edo hondakin industrialen kasuan, besteren artean.

Nabarmentzekoak dira Nafarroako Foru Komunitateak Nekazaritza, Arrantza eta Elikadura Ministerioaren “Estrategia: elikagai gehiago, hondakin gutxiago” izenekoan parte hartzearekin lotutako 1. prebentzio-lerro estrategikoan aurreikusitako jardura berriak. Ondorioz, ekoizleek, zaharberitze-erakundeek eta banaketa-erakundeek elikagaiak emateari pizgarri fiskalak aplikatzeko aukera aztertuko da, soberakinak aprobetxatzeko bide egonkorak ezartzearen aldeko apustuarekin bat eginez. Bestalde, haragi-hondakinak saihesteko ekintzak landuko dira, nekazaritzako eta industriako sindikatuekin, Nafarroako enpresarien Konfederazioarekin eta beste eragile batzuekin elkarlanean, produktu honen karbono-aztarna berezia dela eta.

Ontziak murriztera bideratutako 2. lerroari dagokionez, honakoak planteatzen dira: Administrazio publikoetan ontzi berrerabilgarriak aurreikustea eta erabiltzea, edateko uraren iturriak jartzea, erabilera bakarreko botilak kontsumitzea saihesteko, eta horrez gain, diru-laguntzak nahiz zerga-pizgarriak ezartzea ontziak murrizteko eta berrerabiltzeko enpresa, gizarte eta toki-erakundeen ekimen berritzaileak sustatzeko (esne-saltzailea, iturriko uraren kontsumoa sustatzea eta jaietan, ekitaldietan eta abarretan berrerabil litezkeen produktu nahiz objektuak erabiltzea).

Nafarroan ekoizitako ontzietan ekodiseinua sustatzen jarraituko da eta erabilera bakarreko plastikozko produktu alternatiboak bilatuko dira (erretiluak, plastikozko uztaiak edo izozkietan, goxokietan eta elikagaien industriako beste produktu batzuetan euskarri gisa erabiltzen diren makilak, besteren artean). Halaber, txikizkako saltokiei laguntza emango zaie fruta eta barazkietan plastikozko ontziak erabiltzea saihesteko neurriak har ditzaten eta produktu freskoak soltean saltzea susta dezaten.

Ontziak biltzeko ekimenen bideragarritasuna esploratzen jarraitzea aurreikusten da, besteren artean edukiontzi hori handituarena, Cintruénigon 2022ko urriaren 7tik 2023ko martxoaren 31ra artean eginiko esperientzia pilotu baten ondoren. Proposamen honen planteamendua da edukiontzi horretan plastikozko, metalezko eta/edo zurezko materialak uztea, ontziak ez direnak, kasu, sukalde-tresnak eta etxeko osagarriak, etxe-tresneria, haurrentzako osagarriak, jostailu apurtuak, kirol-materiala, garbiketa-materiala edo brikolaje-tresnak. Proposamen honekin, zabortegira heltzen den hondakin-frakzioa murriztu nahi da, herritarrei eta toki erakundeei bilketa-kostua handitu gabe eta horrez gainera, ontziak tratatzeko plantetan banaketa eraginkorra izatea bermatu nahi da. 8.000 biztanle dituen Cintruénigoko esperientziaren ondoren, aurreikuspena da sistema tamaina handiagoko herri batean probatu ahal izatea.

Aurreikusitako neurrien artean, halaber nabarmentzekoa da ekoizleen, elkarleen eta tartean dauden beste eragile batzuen arteko lan-mahaiak finkatzea, hondakinen prebentzioa bultzatu eta hondakinen kudeaketa optimizatzen duten sektorerako akordioak eta neurriak ezartze aldera, ehungintzaren kasuan, berrerabiltzeko edo birziklatu ahal izateko alderantzizko logistika aplikatuz.

Horrez gainera, NHP, bere azken berrikuspenean, herritarren nahiz hondakinen sorreran inplikaturako eragileen komunikazio eta sentsibilizazio ekintzak indartzearen alde azaldu da.

Parte-hartze prozesua

Foru Gobernuak gaur onartutako berrikuspenak, kronograma eguneratzea eta hasiera batean NHPn planteatutako neurriren bat birbideratzea suposatzen du. 2023ko urriaren 11tik abenduaren 12ra bitartean irekitako parte-hartze prozesua amaitu ondoren egiten da; prozesu horretan, guztira 14 gairi buruzko 8 alegatzailearen 41 alegazio jaso ziren. Alegazioak baloratu ostean, horietako 19 partzialki edo erabat onartu ziren eta jarraian 2017-2027 aldirako Hondakinen Planaren Berrikuspenaren azken dokumentuetan erantsi ziren.

Joan den urtarrilaren 15ean, Nafarroako Ingurumen Kontseiluak NHPren berrikuspena onartu zuen, hondakinak eta kudeatzen zailak diren hondakinak kudeatzeko azpiegiturak jasaten dituzten udalentsako gordailu, itzulketa hala nola itzulera sistema indartzeko neurriei buruzko proposamenak gehitu ostean. Nafarroako Gobernuak gaur onartu eta gero, berrikusitako NHP Nafarroako Parlamentura helaraziko da, hura jakinaren gainean egon dadin.

📄 [Revisión del Plan de Residuos de Navarra 2017 - 2027](#)